

MEDALJA POBJEDE U PRVOM SVJETSKOM RATU

Godine 1904. Francuska i Velika Britanija sklopile su sporazum poznat pod imenom *Entente cordiale* (Srdačni sporazum); odatle i dolazi naziv - Antanta. Njime su se dogovorile o podjeli zona utjecaja, mahom u Africi, te o zajedničkoj politici protiv Njemačke. Kad je izbio Prvi svjetski rat, Antanta je okupljala ove zemlje: Srbiju, Crnu Goru, Rusiju, Veliku Britaniju, Francusku, Belgiju, Egipat i Japan. Godine 1915. pridružila im se Italija. Sljedeće 1916. godine Antanti su pristupili Portugal, Hedžas¹ i Rumunjska, a 1917. godine SAD, Panama, Kuba, Grčka, Sijam, Liberija, Kina i Brazil. Do konca rata Antanta je popunjena s još desetak država Latinske Amerike.

Dana 11. studenoga 1918. u željezničkom vagonu u šumi Compiègne u sjevernoj Francuskoj predstavnici nove njemačke vlade potpisali su izjavu o kapitulaciji francuskim i britanskim časnicima. Tako je završio Prvi svjetski rat. U mučnom i krvavom ratu poginulo je 16.543.185 vojnika i civila, a ozlijeđeno je 21.228.813 osoba.²

Na prijedlog vrhovnog zapovjednika Antante, francuskog maršala Ferdinanda Focha (1851.–1929.), na Mirovnoj konferenciji u Parizu 24. siječnja 1919. osnovana je zajednička medalja zemalja koje su kao saveznice sudjelovale u Prvom svjetskom ratu. Petnaest zemalja – pripadnica Antante – izradilo je tu medalju: Francuska, Belgija, Velika Britanija, Portugal, Italija, Čehoslovačka, Poljska, Rumunjska, Grčka, Južnoafrička Unija, Kuba, Brazil, Sjedinjene Američke Države, Japan i Sijam.

Medalje imaju osnovni zajednički dizajn, ali s tipičnim simbolima pojedinih zemalja. Svaka medalja izrađena je od bronce, promjera je oko 36 mm, a nosila se na vrpci u zrcalnim (dvostrukim) duginim bojama. Zemlje kršćanske tradicije usvojile su prijedlog da se na aversu medalje prikaže alegorijski lik krilate božice Pobjede (grčke Nike, odnosno rimske Victorije). Japanu i Sijamu taj prikaz nije ništa značio pa su prihvatili drugo rješenje.

Rusija je nakon Oktobarske revolucije zaključila separatan mir s Njemačkom (3. ožujka 1918.) i istupila iz rata. Novostvoreni Sovjetski Savez transformirao se u diplomatski izolirano i prema Antanti neprijateljski raspoloženo društvo. Stoga vodstvo Sovjetskog Saveza nije ni pomišljalo na izradu spomen-medalje. Premda su kao članice Antante u Prvom svjetskom ratu imale ogromne gubitke, ni Srbija ni Crna Gora nisu sudjelovale u projektu izrade medalje koju ćemo u daljnjem tekstu nazivati Medaljom pobjede. Srbija i Crna Gora postale su dijelom Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, države koja je okupila i bivše pripadnice Centralnih sila. Vjerojatno zbog toga vodstvu Kraljevine SHS nije bilo prikladno ustrajati na realizaciji Medalje pobjede. Međutim, novoosnovana Čehoslovačka Republika pridružila se realizaciji medalje, iako su se tijekom Prvoga svjetskog rata njezini građani borili na strani Centralnih sila (u sklopu Austro-Ugarske Monarhije), protiv Antante.

Službeni naziv savezničkih medalja bio je *Médaille interallié de la victoire*.

¹ Hedžas ili Hidžas, nezavisna država na zapadu Arapskog poluotoka (uz Crveno more), koja je postojala od 1916. do 1924. godine. Danas je Hedžas dio Kraljevine Saudijske Arabije.

² Prema podatcima na: https://sh.wikipedia.org/wiki/Prvi_svjetski_rat#Godina_1918.

FRANCUSKA MEDALJA POBJEDE 1914.-1918.

(Médaille Interalliée de la Victoire 1914–1918)

Francuska spomen-medalja osnovana je 20. srpnja 1922. Dodjeljivala se vojnicima koji su služili na bojištu najmanje tri mjeseca, neprekidno ili s prekidima između 2. kolovoza 1914. i 11. studenoga 1918. Također se dodjeljivala bolničarkama, strancima (vojnim osobama ili civilima), koji su služili pod francuskim zapovjedništvom, zatim maršalima i generalima koji su zapovijedali najmanje tri mjeseca te ratnim zarobljenicima iz Alzasa i Lorene. Člankom 10. ukaza o medalji određeno je da se medalja dodjeljuje posmrtno vojnicima koje je neprijatelj ubio, koji su umrli od rana zadobivenih u ratu i onima koji su umrli od bolesti ili ozljeda nastalih u službi.

Medalja je kovana iz bronce, promjera je 36 mm. Postoje čak tri modela medalje:

1. Najbrojniji je službeni model koji je izradio kipar i medaljer Pierre-Alexandre Morlon (1878.– 1951.), a kovao se u Pariškoj kovnici novca (*Monnaie de Paris*). Na *aversu* je prikazana raskriljena Pobjeda, *en face*, podignutih ruku. U ljevici drži lovorov vijenac, u desnici maslinovu grančicu. O lijevom boku visi joj mač. Dolje uz rub je signatura: A. MORLON.

Na *reversu* je natpis u pet redaka: LA / GRANDE GVERRE / POVR LA / CIVILISATION / 1914 – 1918. (Veliki rat za civilizaciju, 1914.-1918.) Gore je frigijska kapa s lovorovom grančicom, okružena kraticom: R / F (République française = Francuska Republika). (*Slika 1. i 2.*)

Slika 1. Francuska Medalja pobjede, rad Morlona, avers.

Slika 2. Francuska Medalja pobjede, rad Morlona, revers.

2. Medalje s potpisom medaljera Charlesa kovale su se u radionici Etablissements Chobillon u Parizu. Raskriljena Pobjeda prikazana je *en face*, podignutih ruku. U ljevici drži grančicu, a desnicom drži sječivo mača okrenuto nadolje. Na *reversu* je natpis u tri retka: LA GRANDE GUERRE / POUR LA CIVILISATION / 1914 – 1918, okružen gore i dolje lovorovim lišćem.

Avers ove medalje identičan je *aversu* kubanske Medalje pobjede jer je obje radio isti autor, a kovale su se u istoj radionici (*vidi sliku 28.*).

3. Medalje s potpisom Marcela Pautota (1886.-1963.) na *aversu* i Louisa Octavea Matteïa (1877.-?) na *reversu*. Kovane su u radionici M. Delandea u Parizu.³ Na *aversu* je prikazana raskriljena Pobjeda, tijela *en face*, glave malo podignute i okrenute polulijevo. Ljevicom drži ovalni štit s natpisom: PAX (Mir), a s obje ruke naslanja se na mač okrenut nadolje. Dolje je signatura: M. PAUTOT. (*Slika 3.*) U središnjem medaljonu *reversu* je natpis: LA GRANDE GUERRE / POUR LA CIVILISATION / 1914 – 1918. Desno je prikazana Pobjeda sa spuštenim lijevim krilom i podignutim desnim krilom. Njezino tijelo okrenuto *en face*, povijeno je i prati rub medalje; glavu je okrenula udesno. Ljevicu je položila na grudi, a u visoko ispruženoj desnici drži lovorov vijenac. S druge strane medaljona hrastova je grančica. Dolje je signatura: L. O. Matteï. (*Slika 4.*)

Uz Medalju pobjede dodjeljivala se i diploma (*slika 5.*).

³ Fabricant M. Delande, Paris, 26 rue Beaubourg.

Slika 3. Francuska Medalja pobjede, rad Pautota i Matteia, avers.

Slika 4. Francuska Medalja pobjede, rad Pautota i Matteia, revers.

Slika 5. Diploma francuske Medalje pobjede.

Literatura:

Borna Barac, Reference Catalogue Orders, Medals and Decorations of the World, Part II – Bronze Book (D-G), Zagreb, 2010., str. 551., [https://en.wikipedia.org/wiki/1914%E2%80%931918_Inter-Allied_Victory_medal_\(France\)](https://en.wikipedia.org/wiki/1914%E2%80%931918_Inter-Allied_Victory_medal_(France)), <http://www.france-phaleristique.com/accueil.htm>, <https://www.medailles1914-1918.fr/france-interalla.html>.

BELGIJSKA MEDALJA POBJEDE

(*Médaille Inter-Alliée de la Victoire / Intergeallieerde Overwinningsmedaille*)

Osnovana je ukazom kralja Alberta I. od 15. srpnja 1919., a dodjeljivala se za službu u belgijskoj armiji između 1. kolovoza 1914. i 11. studenoga 1918. Odlikovanje se kasnije dodjeljivalo i drugim belgijskim građanima koji su pridonijeli pobjedi. U Belgiji je podijeljeno između 300.000 i 350.000 medalja. Autor medalje je Paul Du Bois (* 1859., Aywaille – † 1938., Uccle).

Na *aversu* je prikazan raskriljeni ženski lik, personifikacija Pobjede, tijela *en face*, glave okrenute ulijevo. U ispruženoj ljevici drži lovorov vijenac, a u desnici kratki mač s vijencem. Mač je usmjeren koso nadolje. Na dnu je signatura: PAUL DU BOIS.

Revers: u sredini grb Belgije, okružen s devet grbova savezničkih zemalja. Uokolo uz rub natpis na francuskom i na flamanskom jeziku: LA GRANDE GUERRE POUR LA CIVILISATION / DE GROOTE OORLOG TOT DE BESCHAVING. (Slika 6. i 7.) *avers* i *revers*.

Slika 6. Belgijska Medalja pobjede, avers.

Slika 7. Belgijska Medalja pobjede, revers.

Literatura:

B. Barac, Reference Catalogue Orders, Medals and Decorations of the World (...), Part I – Iron Book (A-D), Zagreb, 2009., str. 144., B. Prister, Odlikovanja Kraljevine Belgije iz Zbirke odlikovanja Hrvatkoga povijesnog muzeja, Numizmatičke vijesti, br. 64., god. 53., Zagreb, 2011., str. 195.-196., [https://en.wikipedia.org/wiki/Inter-Allied_Victory_Medal_\(Belgium\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Inter-Allied_Victory_Medal_(Belgium)).

PORTUGALSKA MEDALJA POBJEDE

(Medalha da Vitória)

Medalja je osnovana ukazom predsjednika Republike Portugala (João do Canto e Castro da Silva Antunes Júnior), 15. srpnja 1919. Autor medalje je João Da Silva (1880.–1960.), a otkovana je u radionici Frederico da Coste u Lisabonu (*slika 8. i 9.*).

Medalja na *aversu* prikazuje raskriljenu Pobjedu, *en face*; iza nje izlazi sunce. U ljevici drži lovorov vijenac, a u desnici stručak grančica. Na *reversu* je grb Portugala i vodoravni trak s pet križića. Natpis u tri retka: MEDALHA / DA / ViTORiA (Medalja pobjede).

Slika 8. Portugalska Medalja pobjede, avers.

Slika 9. Portugalska Medalja pobjede, revers.

Literatura:

[https://pt.wikipedia.org/wiki/Medalha_da_Vit%C3%B3ria_\(Portugal\)](https://pt.wikipedia.org/wiki/Medalha_da_Vit%C3%B3ria_(Portugal)),

<https://www.collectorsweekly.com/stories/35592-the-wwi-victory-medal-series—portugal>.

TALIJANSKA MEDALJA POBJEDE – SPOMENICA VELIKOG RATA ZA CIVILIZACIJU

(Medaglia della Vittoria commemorativa della Grande Guerra per la civiltà)

Osnovana je kraljevskim ukazom broj 1918 od 16. prosinca 1920., u skladu s odlukom Glavne mirovne komisije da se iskuje spomen-medalja za Prvi svjetski rat, koju će dobiti svi borci savezničkih zemalja. Medalju su dobili svi talijanski borci koji su služili najmanje četiri mjeseca u zonama vojnih operacija.

Na javnom natječaju za najbolje rješenje medalje prihvaćen je model kipara i medaljera Gaetana Orsolinija (* Montegiorgio, 7. ožujka 1884. – † Torino, 1954.). Medalja je iskovana u bronci, navodno od pretopljenog neprijateljskog ratnog materijala. Medalju su izrađivale ove radionice: F. M. Lorioli & Castelli – Milano, S. Johnson – Milano i Sacchini – Milano. Stoga postoji nekoliko inačica te medalje. Dodijeljeno je oko dva milijuna medalja.

Avers: krilata božica pobjede (Victoria) stoji na podnožju, ispod četiriju lavova između dvaju lovorovih vijenaca; u desnici drži baklju. U odsječku na dnu signature: G. Orsolini MOD.(ellato)⁴ / SACCHINI MILANO (*slika 10.*). *Revers:* u sredini tronožac, simbol komunikacije, s kojeg na suprotne strane polijeću dva goluba s maslinovim grančicama (simbol mira) u kljunovima (*slika 11.*). U gornjoj polovici medalje natpis: GRANDE·GVERRA·PER·LA CIVILTA / MCMXIV / MCMXVIII (u prijevodu: Veliki rat za civilizaciju, 1914.–1918.). U odsječku dolje natpis: AI COMBATTENTI DELLE NAZIONI / ALLEATE ED ASSOCIATE (Borcima savezničkih i pridruženih naroda). Dolje desno signatura: G. Villa INC.(iso).⁵

Slika 10. Talijanska medalja pobjede, avers

⁴ Oblikovao Gaetano Orsolini.

⁵ Gravirao Giovanni Villa.

Slika 11. Talijanska medalja pobjede, revers.

Literatura:

Regio Decreto n. 1918 od 16. prosinca 1920, Gazzetta Ufficiale del Regno d'Italia br. 21 od 26. siječnja 1921.; G. Morittu, *Guerre e Decorazioni 1848-1945*, Padova, 1982., str. 94.-95., B. Prister, *Za čast i slavu, Odlikovanja Europe i svijeta iz zbirke odlikovanja Hrvatskog povijesnog muzeja*, XLVI. katalog muzejskih zbirki, Hrvatski povijesni muzej, Zagreb, 2015., str. 308. (digitalno izdanje, na CD-u).

SAVEZNIČKA MEDALJA POBJEDE ČEHOSLOVAČKE REPUBLIKE

(Československá spojenecké medaile Vítězství)

Medalja je legalizirana 10. travnja 1920. Statut medalje donesen je 13. veljače 1922.

Postoji nekoliko inačica medalje, većina su naknadni otkovi, izrađeni u drugoj polovici 20. stoljeća. Originalno prvo izdanje brončana je medalja promjera 35 mm; nema signaturu medaljera Otakara Španiela (1881.–1955.) na *aversu*, ali ima signaturu bečkoga gravera „AL“ (Alexandar Leisek⁶). Originalno drugo izdanje medalje promjera je 36 mm, ima signaturu „O. Španiel“ na *aversu*, a izrađena je u Kovnici Kremnice.

Na *aversu* medalje prikazana je Pobjeda sa spuštenim krilima, tijela *en face*, glave okrenute udesno, podignutih ruku (slika 12.). Odjevena je u laganu draperiju koja leprša na vjetru. U ljevici drži mač okrenut prema dolje, ljevicom drži lovorovu grančicu. Do njezine desne noge raste lipova sadnica; do lijeve noge cvijet. *Revers*: u sredini češki grb na traku s godinama: 1914 / 1919; uokolo lipovo lišće (slika 13.). Uz rub medalje natpis: SVETOVA VALKA / ZA CIVILIZACI (Svjetski rat za civilizaciju).

⁶ Alexandar Leisek nećak je znamenitoga bečkog medaljera i gravera Friedricha Leiseka (1839.–1914.).

Slika 12. Čehoslovačka Medalja pobjede, avers.

Slika 13. Čehoslovačka Medalja pobjede, revers.

Literatura:

B. Barac, Reference Catalogue Orders, Medals and Decorations of the World, Part I – Iron Book (A-D), Zagreb, 2009., str. 334.; *B. Prister*, Odlikovanja Čehoslovačke iz Zbirke odlikovanja Hrvatskoga povijesnog muzeja, Numizmatičke vijesti, br. 66., godina 55., Zagreb, 2013., str. 140.-142., http://www.1-prapor-sos.wz.cz/clanky/vyznamenani/medaile_vitezstvi.html.

GRČKA MEDALJA POBJEDE (Διασμμαχικόν Μετάλλιον Νίκης)

Osnovana je ukazom kralja Aleksandra I. od 6. listopada 1920. Medalja je namijenjena vojnicima kopnene vojske koji su služili najmanje tri mjeseca između 14. lipnja 1917. i 25. studenoga 1918., ili su bili ranjeni u borbi.

Pripadnici ratne mornarice mogli su dobiti medalju ako su služili godinu dana ili ako su bili ranjeni u borbi. Pripadnici kopnene vojske i ratne mornarice koji su bili ubijeni u ratu dobivali su medalju posmrtno.

Brončanu medalju promjera 36 mm oblikovao je Henry-Eugène Nocq (1868.-1944.). Na *aversu* je prikazana krilata božica Nike, prema djelu kipara Peonija⁷. Božica drži palminu grančicu u lijevoj ruci. U desnoj ruci drži lovorov vijenac. U pozadini izlaze sunčeve zrake (*slika 14.*). Na *reversu* je prikazan Heraklo kao dijete koje davi dvije zmije. Uokolo je natpis: ΟΜΕΓΑΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΓΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΓΟΛΕΜΟΣ (Veliki rat za civilizaciju). Ispod Herakla je oltarna ploča s natpisom: ΣΥΜΜΑΧΟΙ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΟΙ (Saveznici i drugovi) i s upisanim nazivima trinaest država članica Antante: Engleske, Sjedinjenih Američkih Država, Belgije, Francuske, Grčke, Italije, Japana (lijevo) te Crne Gore, Portugala, Rusije, Rumunjske, Srbije, Sijama, itd.⁸ (desno). Na dnu su godine: 1914 – 1918. (*slika 15.*). Signatura uz rub: Henry NOCQ.

Medalju je izrađivala tvrtka Etablissements VS Canale u Parizu. Postoje i neslužbeni primjerci, prepoznatljivi jer nemaju signature na *aversu*. Spoj između vrpce i medalje pokretan je.

Slika 14. Grčka Medalja pobjede, *avers*.

⁷ Peonio iz Mende (u Halkidiki), grčki kipar iz druge polovice 5. stoljeća pr. Kr.

⁸ Nakon zadnje navedene države (Sijama) kratica je: Κ. Τ. Λ. (και τα λοιπά = kai ta loipá, što znači "i tako dalje").

Slika 15. Grčka Medalja pobjede, revers.

Literatura:

B. Barac, Reference Catalogue Orders, Medals and Decorations of the World, Part III – Silver Book (G-P), Zagreb, 2013., str. 949., [https://nl.wikipedia.org/wiki/Overwinningsmedaille_\(Griekenland\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Overwinningsmedaille_(Griekenland)), [https://en.wikipedia.org/wiki/Inter-Allied_Victory_Medal_\(Greece\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Inter-Allied_Victory_Medal_(Greece)).

RUMUNJSKA MEDALJA POBJEDE

(*Medalia victoriei*)

Osnovana je ukazom cara Ferdinanda I. od 20. srpnja 1921.⁹ Dodjeljivala se osobama koje su bile mobilizirane za ratnu službu i sudjelovale u borbama između 28. kolovoza 1916. i 31. ožujka 1921., ili su služile u vojnim liječničkim ekipama. Također je dodjeljivana i borcima koji su sudjelovali u Mađarsko-rumunjskom ratu, od 15. travnja 1919. do 3. kolovoza 1919.

Medalju je oblikovao potpukovnik Constantin Kristescu,¹⁰ a izrađena je u Parizu, kod Arthus-Bertranda.

Na *aversu* je prikazana *en face* krilata Pobjeda; u lijevoj ruci drži palminu grančicu, a u desnici nadolje usmjeren mač (*slika 16.*). Na *reversu* je natpis u tri retka: MARELE RĂZBOI / PENTRU / CIVILIZAȚIE (Veliki rat za civilizaciju). Iznad natpisa su helebarda i hrastovo lišće. Kompoziciju okružuje lovorov vijenac. Uokolo uz rub lančić je

⁹ Kraljevski ukaz br. 3390 od 20. srpnja 1921., objavljen u "Monitorul Oficial", br. 121 od 2. rujna 1921.

¹⁰ Constantin Moisil, Medalistul C. Kristescu [The medalist C. Kristescu], u Cronica Numismatică și Arheologică, VIII, br. 83.-88., Bukurešt, 1928., str. 26.

od deset karika u koje su upisani nazivi zemalja Antante: ANGLIA / BELGIA / GRECIA / JAPONIA / SERBIA / RIC¹¹ / CHINA / ROMANIA / ITALIA / FRANTA (slika 17.). Kod karike s natpisom JAPONIA nalazi se signatura medaljera: KRISTESCU.

Slika 16. Rumunjska Medalja pobjede, avers.

Slika 17. Rumunjska Medalja pobjede, revers.

Literatura:

B. Barac, Reference Catalogue Orders, Medals and Decorations of the World, Part IV – Gold Book (P-Z), Zagreb, 2016. str. 1413., [https://en.wikipedia.org/wiki/Victory_Medal_\(Romania\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Victory_Medal_(Romania)), <http://decoratiromanesti.blogspot.hr/2007/07/medalia-victoriei-primul-rzboi-mondial.html>.

¹¹ RIC je kratica od Republica Independentă Cuba (Nezavisna Republika Kuba).

POLJSKA MEDALJA POBJEDE

Poljska je uspostavljena kao neovisna država tek nakon Prvoga svjetskog rata. O poljskoj Medalji pobjede ne znamo gotovo ništa, a neki misle da je ona krivotvorina koju nudi američki Ebay.¹² Ipak ćemo je opisati. Na *aversu* je prikazan lik Pobjede koja stoji *en face*, glave okrenute polulijevo. Ljevicom drži štit, a desnicom mač usmjeren koso prema tlu. Božica ima krila tipična za poljske husare 16. i 17. stoljeća, koji su prema njima bili prepoznatljivi izdaleka. Oni su, naime, rabili savijene drvene štapove pričvršćene za sedlo ili na leđni dio oklopa. Štapovi urešeni perima orla, labuda, guske ili neke druge velike ptice uzdizali su se visoko iznad njihovih glava.¹³

Medalja je na *aversu* nosila oznaku autora: VLAITOV i oznaku radionice: MK (Min-covna Kremnica = Kovnica Kremnica). O autoru medalje nemamo podataka. (*Slika 18.*):

Revers: postoje dvije verzije ove medalje: obje nose natpis: ZA / WOJNE / W OBRONIE / CYVILIZACJI / 1914-1918. (Za rat u obranu civilizacije, 1914.-1918.). Starija verzija medalje ima na *reversu* grb Poljske, a mlađa verzija nema grb nego kraticu RP, koja označava Republiku Poljsku (*slika 19.*).

Slika 18. Poljska Medalja pobjede, avers.

Slika 19. Poljska Medalja pobjede, revers.

¹² Vidi: <http://gmic.co.uk/topic/3252-japanese-awards-ww1-victory-medal/>.

¹³ <https://vojnepovijest.vecernji.hr/vojna-povijest/krilati-husari-954114> – vojnepovijest.vecernji.hr.

Literatura:

[https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Interallied_Victory_Medal_of_WWI_\(Poland\)](https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Interallied_Victory_Medal_of_WWI_(Poland)),
<http://gmic.co.uk/topic/17245-ww1-victory-medals-general-discussion/?page=3>.

BRITANSKA MEDALJA POBJEDE 1914.–1918.*(The Victory Medal 1914-1918)*

Medalja je osnovana 1. rujna 1919. kao ratno odlikovanje. Britansku verziju medalje kreirao je William McMillan, a izrađivala se u dvjema radionicama: kod Royal Arsenal, Woolwich (London) i Wright & Son, Edgware (London). Ukupno su dodijeljene 6.334.522 medalje, ne samo britanskim vojnicima, nego i Kanađanima, Australcima, Novozelčanima i Indijcima. Medalju su mogle dobiti osobe koje su već odlikovane Zvijezdom za 1914. ili Zvijezdom za 1914.–1915., odnosno Spomen-medaljom za Prvi svjetski rat.¹⁴ Medalju su dobivale osobe koje su mobilizirane u bilo koju vojnu službu između 5. kolovoza 1914. i 11. studenoga 1918. Medalju su mogle dobiti i žene, za bolničarsku službu i za službu u drugim pomoćnim jedinicama. Medalja se također dodjeljivala sudionicima akcije čišćenja mina u Sjevernom moru između 11. studenoga 1918. i 30. studenoga 1919. i sudionicima britanske pomorske misije u Rusiji 1919. – 1920. godine.

Avers: raskriljeni lik božice Pobjede, tijelo *en face*, glava okrenuta polulijevo. Desnicom svinutom u laktu drži palminu grančicu; lijevicu je podigla u zrak (*slika 20.*).

Revers: unutar lovorova vijenca natpis u četiri retka: THE GREAT / WAR FOR / CIVILISATION / 1914 – 1919 (Veliki rat za civilizaciju, 1914.-1918.). (*Slika 21.*)

Slika 20. Britanska Medalja pobjede, avers.

¹⁴ U žargonu su se te medalje podrugljivo nazivale “Pip, Squeak i Wilfred, prema likovima psa, pingvina i zeca iz popularnog stripa. Pip je predstavljao britansku Zvijezdu za 1914. godinu ili Zvijezdu za 1914.-1915. godinu, Squeak britansku Ratnu medalju (War Medal), a Wilfred je predstavljao Medalju pobjede.

Slika 21. Britanska Medalja pobjede, revers.

Literatura:

B. Barac, Reference Catalogue Orders, Medals and Decorations of the World, Part II – Bronze Book (D-G), Zagreb, 2010. str. 428.; B. Prister, Odlikovanja Velike Britanije iz Zbirke odlikovanja Hrvatskog povijesnog muzeja, Numizmatičke vijesti, br. 63., godina 52., Zagreb, 2010., str. 214.-216.; [http://en.wikipedia.org/wiki/Victory_Medal_\(United_Kingdom\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Victory_Medal_(United_Kingdom)).

MEDALJA POBJEDE JUŽNOAFRIČKE UNIJE (*The Victory Medal 1914-1918*)

Medalja se dodjeljivala za vojnu službu osobama koje su služile na bojištima od 4. kolovoza 1914. do 25. studenoga 1918. Medalju su dobivali pripadnici Unijinih obrambenih snaga (*Union Defence Force*, skraćeno *UDF*) koji su se nalazili u Njemačkoj Jugozapadnoj Africi (1914.-1915.), zatim dragovoljci Južnoafričkih prekomorskih ekspedicijskih snaga (*South African Overseas Expeditionary Force*, skraćeno *SAOEF*), koji su služili u Egiptu 1916. godine, Francuskoj i Belgiji između 1916. i 1918. godine, u Njemačkoj Istočnoj Africi između 1916. i 1918. godine i u Palestini između 1917. i 1918. godine. Medalju su mogli dobiti i pripadnici Kraljevske mornaričke dragovoljačke pričuve (*Royal Naval Volunteer Reserve*, skraćeno *RNVR*), koji su služili na Egejskom bojištu i drugdje. Medalja se nikad nije dodijelila pojedinačno, nego s britanskom Zvijezdom za 1914. godinu (*1914 Star*), Zvijezdom za 1914.-1915. (*1914-15 Star*), ili s britanskom Ratnom medaljom (*War Medal*).¹⁵

Medalja pobjede Južnoafričke Unije inačica je britanske Medalje pobjede (slika 22.). Obje medalje imaju istovjetne *averse*, a razlikuju se samo natpisom na *reversu*. Britanska Medalja pobjede na *reversu* ima natpis na engleskom jeziku, a južnoafrička Medalja pobjede ima dvojezični natpis, na engleskom i nizozemskom jeziku: THE / GREAT WAR / FOR CIVILISATION / DE GROTE OORLOG / VOOR DE / BESCHAVING / 1914-1919. Natpis okružuje lovorov vijenac (slika 23.).

¹⁵ Vidi prethodnu (12.) bilješku.

Medalju je dodjeljivao kralj Ujedinjenog Kraljevstva i Britanskih Dominiona, car Indije George V. Odlikovanje je osnovano 1919. godine, a iste godine dodijeljena je prva medalja.

Slika 22. Južnoafrička Medalja pobjede, avers.

Slika 23. Južnoafrička Medalja pobjede, revers.

Nositelji Medalje pobjede koji su tijekom i nakon rata (do 10. kolovoza 1920.) bili pohvaljeni nosili su na vrpci hrastov list.

Literatura:

[https://en.wikipedia.org/wiki/Victory_Medal_\(South_Africa\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Victory_Medal_(South_Africa)).

MEDALJA POBJEDE SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA

(izvorni naziv: *Victory Medal*; danas poznata kao: *World War I Victory Medal*)

Medalja pobjede u Prvom svjetskom ratu osnovana je odlukom Odjela armije Ministarstva rata br. 48 od 9. travnja 1919., koja je zamijenjena odlukom br. 83. od 30. lipnja 1919. Ta je odluka dopunjena odlukom br. 482. Odjela mornarice od 30. srpnja 1919. Medalja Pobjede u Prvom svjetskom ratu dodjeljivala se za časnu vojnu službu između 6. travnja 1917. i 11. studenoga 1918. Također se dodjeljivala za službu od 12. studenoga 1918. do 5. kolovoza 1919. pripadnika Američkih ekspedicijskih snaga u europskoj Rusiji. Medalja se dodjeljivala i Američkim ekspedicijskim snagama, koje su bile u Sibiru između 23. studenoga 1918. i 1. travnja 1920. Na vrpici medalje nalazi se pločica s nazivom vojnog pohoda, ili nazivom obrambenog sektora. Pripadnici vojske nosili su pločice s ovim natpisima: Aisne, Aisne-Marne, Cambrai, Champagne-Marne, Lys, Meuse-Argonne, Montdidier-Noyon, Oise-Aisne, St. Mihiel, Somme-Def(ensive), Somme-Off(ensive), Vittorio Veneto, Ipres-Lys. Pripadnici mornarice nosili su pločice s ovim natpisima: Aisne, Aisne-Marne, Meuse-Argonne, St. Mihiel, Ipres-Lys. Pripadnici mornarice nosili su pločice s ovim natpisima: Atlantic Fleet, Transport, Armed Guard, Aviation, Escort, Destroyer, Grand Fleet, Patrol, Overseas, Sub Chaser, Submarine, Mine Laying, Mine Sweeping, Mobile Base, White Sea, Asiatic, Naval Battery, Salvage i West Indies. Neborci u službi vojske SAD-a tijekom Prvog svjetskog rata također su bili odlikovani Medaljom pobjede. Za razliku od boraca, neborci su na vrpčama odlikovanja nosili pločice s nazivima zemalja u kojima su služili: England, France, Italy, Russia, Siberia. Neborci u službi mornarice SAD-a nosili su pločice s nazivima istih zemalja te s natpisom West India. Svaka nova pločica pokazuje da je osoba odlikovana drugi put, treći put itd. Uz originalnu Medalju pobjede odlikovane osobe dobivale su malu oznaku u bojama vrpce, složenu u četverokut na metalnu pločicu. Budući da se na malu oznaku ne mogu stavljati metalne kopče s nazivima mjesta bitaka ili s nazivima zemalja, predjela ili tipova brodova u (na) kojima je odlikovani djelovao, na malu oznaku stavljale su se zvjezdice koje pokazuju koliko je puta osoba odlikovana. Medalju je izradio kipar James Earle Fraser (* 4. studenoga 1876., Winona, Minnesota – † 11. listopada 1953., Westport, Connecticut). Dodijeljeno je oko 2.500.000 medalja koje su se kovale u radionicama: The Art Metal Works, Newark (New Jersey), S. G. Adams Stamp & Stationery Co., St. Louis (Missouri) i Joseph Mayer Inc., Seattle (Washington).

Na *aversu* je prikazana krilata Pobjeda, *en face*, s mačem i štitom, stoji na zemaljskoj kugli. Dolje vrlo sitna signatura: FRASER (*slika 24.*). *Revers*: u sredini štit s natpisom: U. S.; na njemu liktorski znak – dvosjekla sjekira (*labris*) sa snopom povezanoga pruča (*fascis*). Gore uz rub natpis: THE GREAT WAR FOR CIVILIZATION. Lijevo i desno nazivi su savezničkih država: FRANCE / ITALY / SERBIA / JAPAN / MONTENEGRO / RUSSIA / GREECE / GREAT BRITAIN / BELGIUM / BRAZIL / PORTUGAL / RUMANIA / CHINA. Dolje je šest petokrakih zvjezdica (*slika 25.*).

Slika 24. Američka Medalja pobjede, avers.

Slika 25. Američka Medalja pobjede, revers.

Literatura:

B. Prister, Odlikovanja, Katalog muzejskih zbirki XXI, Povijesni muzej Hrvatske, Zagreb, 1984., str. 111, kat. br. 310., B. Prister, Za čast i slavu, Odlikovanja Europe i svijeta iz zbirke odlikovanja Hrvatskog povijesnog muzeja, XLVI. katalog muzejskih zbirki, Hrvatski povijesni muzej, Zagreb, 2015., str. 716.-717. (digitalno izdanje, na CD-u), [http://en.wikipedia.org/wiki/World_War_I_Victory_Medal_\(United_States\)](http://en.wikipedia.org/wiki/World_War_I_Victory_Medal_(United_States)); <http://www.history.navy.mil/medals/ww1vic.htm>; <http://www.ww1medals.net/WW1-US-Victory-medals.htm>; <http://www.medalmedaille.com/inter-allied-victory-medal-united-states-america-official-issue-1917-1918-p-4566.html>.

BRAZILSKA MEDALJA POBJEDE

(*Medalha da Vitoria*)

Medalju je osnovao predsjednik Brazila Artur da Silva Bernardes ukazom od 22. lipnja 1923., a dodjeljivala se vojnim i civilnim osobama koje su bile u ratnoj službi najmanje tri mjeseca. Medalju su mogli dobiti i svi časnici, dočasnici i mornari u ratnoj mornarici koji su služili tijekom vojnih operacija u bilo koje vrijeme, od odlaska na otok Fernando de Noronha 1. kolovoza 1918. do povratka s tog otoka 19. svibnja 1919. Zatim, medalja se dodjeljivala časnicima, dočasnicima i vojnicima koji su bili priključeni francuskoj armiji i borili se s njom protiv neprijatelja. Medalja se također dodjeljivala mornaričkim časnicima koji su se borili u Ratnoj mornarici Sjedinjenih Američkih Država. Nadalje, medalju su dobili i pripadnici liječničkih timova koji su djelovali u bolnicama za ratne žrtve.

Medalju je modelirao brazilski graver Jorge Soubre (* Rio de Janeiro, 17. lipnja 1891. – 13. listopada 1934.), a izrađivala se u Kovnici novca u Rio de Janeirou.

Na *aversu* medalje prikazana je krilata Pobjeda *en face*; u ljevici drži palminu grančicu, u desnici drži lovorov poluvijenac. Signatura: JS ispod desnoga krila Pobjede (*slika 26.*). Na *reversu* jedanaest grbova zemalja Antante leži na hrastovom lišću. U gornjem dijelu medalje polukružni je natpis: GRANDE GUERRA PELA CIVILISAÇÃO (Veliki rat za civilizaciju). Uz rub je vijenac od palminih grančica. (*Slika 27.*).

Na obodu medalje oznaka je radionice: Casa da Moeda – Rio.

Slika 26. Brazilska Medalja pobjede, avers.

Slika 27. Brazilska Medalja pobjede, revers.

Literatura:

<http://www.medailles1914-1918.fr/bresil-interalli.html>; <http://gmic.co.uk/topic/49856-brazilian-victory-medals/>.

KUBANSKA MEDALJA POBJEDE

U Prvom svjetskom ratu Kuba je objavila rat Njemačkoj 7. travnja 1917., dan nakon SAD-a. Premda nije mogla poslati postrojbe na europska bojišta, Kuba je imala važnu ulogu u zaštiti Zapadne Indije od napada njemačkih podmornica.

Kubanska Medalja pobjede osnovana je u lipnju 1922. Medalja se dodjeljivala vojnicima i mornarima koji su služili između 7. travnja 1917. i 13. siječnja 1919.

Osnovni dizajn medalje – “krljata Pobjeda” na *aversu* i vrpca u duginim bojama – primijenjen je i ovdje. Raskriljena Pobjeda prikazana je *en face*, glave podignute uvis. Raširene ruke podigla je uvis; desnicom drži sječivo mača, okrenutog nadolje, ljevicom drži grančicu (slika 28.). Dolje je signatura: C. Charles. *Avers* ove medalje identičan je *aversu* druge inačice francuske Medalje pobjede jer je obje radio isti autor (C. Charles), a kovale su se u istoj radionici (vidi opis francuske Medalje pobjede).

Na *reversu* je prikazan grb Kube koji je kreirao Miguel Teurbe Tolón, usvojen 24. travnja 1906. Grb okružuju hrastova i lovorova grančica. U gornjoj polovici medalje, uz rub je natpis: LA GRAN GUERRA POR LA CIVILIZACION (Veliki rat za civilizaciju). S obje strane grba i ispod njega imena su zemalja Antante: FRANCIA / INGLATERRA / ESTADOS / UNIDOS / RUMANIA / BRASIL / RUSIA / GRECIA / BELGICA / ITALIA / SERVIA / MONTENEGRO / PORTUGAL / JAPON / CHINA (slika 29.). Na obodu su medalje oznaka za broncu i signatura: AC koja označava radionicu “Etablissements Andrean Chobillon” u Parizu.

Slika 28. Kubanska Medalja pobjede, avers.

Slika 29. Kubanska Medalja pobjede, revers.

Literatura:

<http://gmic.co.uk/topic/49852-cuban-victory-medals/?page=6&tab=comments#comment-607982>,

<http://www.onlinemedals.co.uk/medal-encyclopaedia/ww1-medals/cuban-inter-allied-victory-medal-1917-1919>.

JAPANSKA MEDALJA POBJEJE

Medalju je osnovao car Taishō ediktom br. 406 od 17. rujna 1920. Medalju je modelirao Shoukichi Hata, a izrađena je u kovnici u Osaki. Dizajn *aversa* medalje razlikuje

se od dizajna dosad opisanih medalja. Lik Pobjede preuzet je iz grčko-rimske mitologije i nema nikakve veze s japanskom kulturom pa Pobjeda nije prikazana na japanskoj Medalji pobjede. Medalja prikazuje ratnika, *en face*, u tradicionalnoj japanskoj nošnji; s lijevoga boka proviruje drška mača ili noža. S obje ruke ratnik drži koplje (*slika 30.*). *Revers*: globus na cvijetu trešnje, okružen zastavama s imenima zemalja Antante na japanskom jeziku i pismu: Italije, Francuske, SAD-a, Velike Britanije i Japana. Natpis dolje dodatak je prikazu zastava i u prijevodu glasi: “i drugi narodi Antante i Ujedinjeni narodi”. Gore je natpis: “Veliki rat za obranu civilizacije, od 3. do 9. godine (vladavine cara) Taishoa”¹⁶ (*slika 31.*).

Japanska Medalja pobjede dodjeljivala se u drvenoj kutiji.

Slika 30. Japanska Medalja pobjede, avers.

Slika 31. Japanska Medalja pobjede, revers.

¹⁶ Japanski car Taisho vladao je od 30. srpnja 1912. do 25. prosinca 1926. pa od 3. do 9. godine njegove vladavine znači: 1914.-1921.

Neki primjerci japanske Medalje pobjede kovani su u Francuskoj, što potvrđuje oznaka: “MADE IN FRANCE” na obodu medalje.

Literatura:

<http://gmic.co.uk/topic/3252-japanese-awards-ww1-victory-medal/>, [https://en.wikipedia.org/wiki/Victory_Medal_\(Japan\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Victory_Medal_(Japan)).

SIJAMSKA (TAJLANDSKA¹⁷) MEDALJA POBJEDE

Medalju je osnovao sijamski kralj Vajiravudh (Rama VI.) 1921. godine.

Na *aversu* medalje prikazan je Višnu¹⁸, bog hinduskog panteona, koji sjedi na orlovim krilima. On ima četiri ruke: jednom ljevicom puše u školjku, slaveći pobjedu, drugom ljevicom drži lotusov cvijet, simbol božanske ljepote i duhovne čistoće. Jednom desnicom drži žezlo, drugom desnicom drži disk (*slika 32.*). Na *reversu* je natpis na jeziku tai, koji u prijevodu glasi: “Veliki rat za civilizaciju” (*slika 33.*).

Medalja je rijetka pa je u optjecaju mnogo kopija različite kvalitete. Originalnu medalju izradila je radionica M. Delande u Parizu, koja je izrađivala i Pautot-Mattei inačicu francuske Medalje pobjede (*vidi slike 3. i 4.*).

Slika 32. Sijamska Medalja pobjede, avers.

¹⁷ Dana 24. lipnja 1939. država Sijam preimenovana je u Tajland odlukom tadašnjeg diktatora Plaeka Phibunsongkhrama. To službeno ime nosi i danas.

¹⁸ Višnu se ponekad naziva Narayanu pa je to isto božanstvo.

Slika 33. Sijamska Medalja pobjede, revers.

Literatura:

<http://gmic.co.uk/topic/49862-thaisiamese-victory-medals/>

DRŽAVA	MEDALJER	RADIONICA	DODIJELJENO
Belgija	Paul Du Bois (1859.–1938.)	-	300.000–350.000
Brazil	Jorge Soubre (1890.–1934.)	Casa da Moeda, Rio de Janeiro	oko 2.500
Čehoslovačka	Otakar Španiel (1881.–1955.)	Mincovňa Kremnica	oko 89.500
Francuska	1. Pierre-Alexandre Morlon 2. Charles Charles 3. Avers: Marcel Pautot Revers: L(ouis) O(ctave) Mattei	1. Monnaie de Paris 2. Etablissements Andrean Chobillon, Pariz 3. M. Delande, Pariz	oko 2.000.000
Grčka	Henry-Eugène Nocq (1868.–1944.)	V. Canale, Pariz	oko 200.000
Italija	Gaetano Orsolini (1884.–1954.) Giovanni Villa, graver	Sacchini, Milano S. Johnson, Milano F. M. Lorioli & Castelli-Milano	oko 2.000.000
Japan	Shoukichi Hata	Kovnica Osaka	oko 700.000
Južnoafrička Republika	William McMillan (1887.–1977.)	Royal Arsenal, Woolwich	oko 75.000
Kuba	C. Charles	Etablissements Andrean Chobillon, Pariz	6.000 – 7.000

Poljska	Vlaitov, ?	Mincovna Kremnica	Nema podataka
Portugal	João Da Silva (1880.–1960.)	Frederico da Costa, Lisabon	oko 100.000
Rumunjska	Constantin Kristescu (1871.–1928.)	Arthus-Bertrand, Pariz	oko 300.000
Sijam	Itthithepsan Kritakara (1890.–1935.)	M. Delande, Pariz	oko 1.500
Sjedinjene Američke Države (SAD)	James Earle Fraser (1876.–1953.)	Arts Metal Works Inc. S.G.Adams Stamp & Stationary Co. Jos. Mayer Inc.	oko 2.500.000
Velika Britanija	William McMillan (1887.–1977.)	Royal Arsenal, Woolwich (London) Wright & Son, Edgware (London)	više od 6.334.522

Literatura:

- Moisil, Constantin*, Medalistul C. Kristescu (The medalist C. Kristescu), u *Cronica Numismatică și Arheologică VIII*, br. 83.-88., Bukurešt, 1928.
- Morittu, G.*, *Guerre e Decorazioni 1848-1945*, Padova, 1982.
- Laslo, Alexander J.*, *The Interallied Victory Medals of World War I*, Second Revised Edition, Dorado Publishing, Albuquerque, N.M., 1992.
- Barac, Borna*, *Reference Catalogue Orders, Medals and Decorations of the World, Part I – Iron Book (A-D)*, Zagreb, 2009.
- Barac, Borna*, *Reference Catalogue Orders, Medals and Decorations of the World, Part II – Bronze Book (D-G)*, Zagreb, 2010.
- Barac, Borna*, *Reference Catalogue Orders, Medals and Decorations of the World, Part III – Silver Book (G-P)*, Zagreb, 2013.
- Barac, Borna*, *Reference Catalogue Orders, Medals and Decorations of the World, Part IV – Gold Book (P-Z)*, Zagreb, 2016.
- Prister, Boris*, *Odlikovanja*, Katalog muzejskih zbirki XXI, Povijesni muzej Hrvatske, Zagreb, 1984.
- Prister, Boris*, *Odlikovanja Velike Britanije iz Zbirke odlikovanja Hrvatskog povijesnog muzeja*, Numizmatičke vijesti, br. 63., godina 52., Zagreb, 2010.
- Prister, Boris*, *Odlikovanja Kraljevine Belgije iz Zbirke odlikovanja Hrvatskoga povijesnog muzeja*, Numizmatičke vijesti, br. 64., god. 53., Zagreb, 2011.
- Prister, Boris*, *Odlikovanja Čehoslovačke iz Zbirke odlikovanja Hrvatskoga povijesnog muzeja*, Numizmatičke vijesti, br. 66., godina 55., Zagreb, 2013.
- Prister, Boris*, *Za čast i slavu, Odlikovanja Europe i svijeta iz zbirke odlikovanja Hrvatskog povijesnog muzeja*, XLVI. katalog muzejskih zbirki, Hrvatski povijesni muzej, Zagreb, 2015. (digitalno izdanje, na CD-u).

Regio Decreto n. 1918 od 16. prosinca 1920, Gazzetta Ufficiale del Regno d'Italia, br. 21. od 26. siječnja 1921.

[https://en.wikipedia.org/wiki/1914%E2%80%931918_Inter-Allied_Victory_medal_\(France\)](https://en.wikipedia.org/wiki/1914%E2%80%931918_Inter-Allied_Victory_medal_(France)).

<http://www.france-phaleristique.com/accueil.htm>.

<https://www.medailles1914-1918.fr/france-interalla.html>.

<http://www.fitzmuseum.cam.ac.uk/coins/collection/watson/index36.html>.

[https://en.wikipedia.org/wiki/Inter-Allied_Victory_Medal_\(Belgium\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Inter-Allied_Victory_Medal_(Belgium)).

[https://pt.wikipedia.org/wiki/Medalha_da_Vit%C3%B3ria_\(Portugal\)](https://pt.wikipedia.org/wiki/Medalha_da_Vit%C3%B3ria_(Portugal)).

<https://www.collectorsweekly.com/stories/35592-the-wwi-victory-medal-series—portugal>.

http://www.1-prapor-sos.wz.cz/clanky/vyznamenani/medaile_vitezstvi.html.

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Overwinningsmedaille_\(Griekenland\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Overwinningsmedaille_(Griekenland)).

[https://en.wikipedia.org/wiki/Inter-Allied_Victory_Medal_\(Greece\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Inter-Allied_Victory_Medal_(Greece)).

[https://en.wikipedia.org/wiki/Victory_Medal_\(Romania\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Victory_Medal_(Romania)).

<http://decoratiromanesti.blogspot.hr/2007/07/medalia-victoriei-primul-rzboi-mondial.html>.

<http://gmic.co.uk/topic/3252-japanese-awards-ww1-victory-medal/>.

<https://vojnepovijest.vecernji.hr/vojna-povijest/krilati-husari-954114-vojnapovijest.vecernji.hr>.

[https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Interallied_Victory_Medal_of_WWI_\(Poland\)](https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Interallied_Victory_Medal_of_WWI_(Poland)).

<http://gmic.co.uk/topic/17245-ww1-victory-medals-general-discussion/?page=3>.

[http://en.wikipedia.org/wiki/Victory_Medal_\(United_Kingdom\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Victory_Medal_(United_Kingdom)).

[https://en.wikipedia.org/wiki/Victory_Medal_\(South_Africa\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Victory_Medal_(South_Africa)).

<http://www.history.navy.mil/medals/ww1vic.htm>.

<http://www.ww1medals.net/WW1-US-Victory-medals.htm>.

<http://www.medalmedaille.com/inter-allied-victory-medal-united-states-america-official-issue-1917-1918-p-4566.html>.

[https://en.wikipedia.org/wiki/World_War_I_Victory_Medal_\(United_States\)](https://en.wikipedia.org/wiki/World_War_I_Victory_Medal_(United_States)).

<http://www.medailles1914-1918.fr/bresil-interalli.html>.

<http://gmic.co.uk/topic/49856-brazilian-victory-medals/>.

<http://gmic.co.uk/topic/49852-cuban-victory-medals/?page=6&tab=comments#comment-607982>.

<http://www.onlinemedals.co.uk/medal-encyclopaedia/ww1-medals/cuban-inter-allied-victory-medal-1917-1919>.

<http://gmic.co.uk/topic/3252-japanese-awards-ww1-victory-medal/>. [https://en.wikipedia.org/wiki/Victory_Medal_\(Japan\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Victory_Medal_(Japan)).

<http://gmic.co.uk/topic/49862-thaisiamese-victory-medals/>.